

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในการสื่อสารทั่วโลก ภาษาอังกฤษจัดเป็นเครื่องมือที่มีความจำเป็นและสำคัญอย่างยิ่ง มีผู้ใช้ภาษาอังกฤษในการสื่อสารอย่างแพร่หลายมากในบรรดาภาษา 4,000-5,000 ของภาษาที่มีอยู่ทั่วโลก โดยมีผู้ใช้ภาษาอังกฤษประมาณ 300 ล้านคน และพบว่าใช้ในทุกทวีปทั่วโลก (Broughton, 1980, p. 1) ภาษาอังกฤษมีบทบาทสำคัญทั้งทางด้านการติดต่อสื่อสารระหว่างชนชาติต่าง ๆ ด้านการแสวงหาความรู้เพิ่มเติมและที่สำคัญที่สุดคือ การนำมาใช้เป็นเครื่องมือประกอบอาชีพในธุรกิจที่สามารถนำเงินจากต่างประเทศเข้ามาได้มาก เช่น การส่งสินค้าออกและการท่องเที่ยว (สุภทรา อักษรานุเคราะห์, 2540, หน้า 33) และการสื่อสารระหว่างชนชาติมีการใช้ภาษาอังกฤษเป็นสื่อกลางในการติดต่อสื่อสารจนกลายมาเป็นภาษากลางที่ชนชาติต่าง ๆ ใช้กันอย่างกว้างขวาง ทำให้ภาษาอังกฤษมีบทบาทเป็นภาษานานาชาติมากขึ้น (Smith, 1983, p. 35)

เนื่องจากความสำคัญดังกล่าวของภาษาอังกฤษ กระทรวงศึกษาธิการก็ได้บรรจุวิชาภาษาอังกฤษไว้ในหลักสูตรตลอดมา และในปัจจุบัน ได้จัดภาษาอังกฤษไว้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ภาษาต่างประเทศโดยมีสาระที่ 1 คือ ภาษาเพื่อการสื่อสาร (Communication) ที่มุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาในการสื่อความหมายซึ่งนอกเหนือไปจากความรู้ด้านโครงสร้าง คำศัพท์ และไวยากรณ์ ตามแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร (Communication Approach) ในปัจจุบัน (สุจิตรา สวัสดิวงศ์, 2540, หน้า 47) โดยมีความคาดหวังว่า ผู้เรียนต้องใช้ภาษาได้คล่องและมีความสามารถในการสื่อสารเป็นภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ ไม่ใช่เพียงแค่การจดจำคำศัพท์ และรูปประโยคในภาษา หรือเรียนภาษาอังกฤษเพื่อความรู้เกี่ยวกับภาษาเท่านั้น แต่เรียนเพื่อให้สามารถใช้ภาษาเป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสารกับผู้อื่นได้ตามต้องการในสถานการณ์ต่าง ๆ ทั้งในชีวิตประจำวันและการทำงานอาชีพ (กรมวิชาการ, 2546, หน้า 1)

ในการเรียนภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร ทักษะทางด้านการพูดนับว่าเป็นทักษะที่มีความสำคัญมากสำหรับการสื่อสารและการดำเนินชีวิตประจำวันของคนเรา ดังที่ รวิวรงค์ ศรีทองรุ่ง (2540, หน้า 1) กล่าวถึงความสำคัญของการพูดไว้ว่า กิจกรรมส่วนใหญ่ของมนุษย์ ล้วนเกิดจากการติดต่อสื่อสาร โดยเฉพาะอย่างยิ่งการสื่อสารด้วยคำพูดเป็นองค์ประกอบที่สำคัญอย่างยิ่งในชีวิตประจำวันและในวงการธุรกิจ การพูดจึงเป็นเครื่องมือสื่อสารที่มีประสิทธิภาพของมนุษย์ในการถ่ายทอดความรู้สึกนึกคิด ความเข้าใจ ความต้องการ ฯลฯ ให้แต่ละฝ่ายได้รู้สึกถึงมิตรภาพ

และเกิดความไว้วางใจซึ่งกันและกันเป็นการเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ระหว่างกลุ่มบุคคล ดังนั้นทักษะทางด้านการพูดภาษาอังกฤษเป็นสิ่งที่สำคัญและมีความจำเป็นมาก

แม้ว่าทักษะทางด้านการพูดภาษาอังกฤษมีความสำคัญและจำเป็นมากดังที่ได้กล่าวไว้แล้วข้างต้น แต่สำหรับนักเรียนไทย ทักษะการพูดยังเป็นปัญหาที่ต้องการการแก้ไขและพัฒนาให้ดีขึ้น จากการประเมินคุณภาพทางการศึกษาระดับมัธยมศึกษาในปีการศึกษา 2542 ของกรมวิชาการพบว่า ความสามารถทางภาษาอังกฤษในการรับรู้ภาษาและการถ่ายทอดภาษาของนักเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาอยู่ในระดับที่ต้องปรับปรุง (หน่วยการศึกษานิเทศก์, 2543, หน้า 22) และจากรายงานการคิดผลการเรียนเฉลี่ย (GPA) ของนักเรียน 13,112 คน ในเขตการศึกษา 1 และปริมณฑล ทั้ง 94 โรงเรียน ปรากฏว่า ทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยมาตรฐานประมาณร้อยละ 30 ซึ่งต่ำกว่าเกณฑ์ที่กรมวิชาการกำหนดไว้ว่า นักเรียนจะสามารถใช้ภาษาอังกฤษได้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 50 (หน่วยการศึกษานิเทศก์, 2543, หน้า 27) นอกจากนี้ วารุณี จันทรานูวัฒน์ (2540, หน้า 121) ได้กล่าวถึงปัญหาของนักเรียนไทยไว้ว่า แม้ว่านักเรียนจะได้เรียนภาษาอังกฤษมาเป็นเวลาเกือบสิบปีแล้วหรือนานกว่านั้นก็ตาม นักเรียนไม่สามารถใช้ภาษาที่เรียนมาเพื่อสื่อความหมายให้เป็นที่เข้าใจได้

นอกจากนั้น ปัจจุบันนักภาษาศาสตร์และนักวิจัยได้ให้ความสนใจในการศึกษาเรื่องกระบวนการเรียนรู้ (Learning Process) มากกว่าผลของการเรียนรู้ (Learning Product) และให้ความสำคัญต่อพฤติกรรมของผู้เรียนมากกว่าครู อาจารย์ ผู้สอน รวมทั้งการพัฒนาความสามารถทางการสื่อสารมากกว่าความสามารถทางภาษาศาสตร์ (Widdowson, 1978; Ellis, 1982; Taylor, 1983 cited in Si-Qing, 1990, pp. 155-156) การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวนี้เป็นผลทำให้เกิดความสนใจในเรื่องการศึกษาเกี่ยวกับกลวิธีทางการสื่อสารมากขึ้น

กลวิธีสื่อสาร (Communication Strategies) นำมาใช้ครั้งแรกโดย เซลิงเกอร์ (Selinker, 1972, pp. 209-230) ซึ่งศึกษาเกี่ยวกับข้อผิดพลาด (Errors) ของผู้เรียนภาษาที่สอง เนื่องจากผู้เรียนมีความรู้ทางภาษาเป้าหมายไม่เพียงพอจึงเกิดข้อผิดพลาดขึ้น ข้อผิดพลาดบางส่วนอาจเกิดจากความพยายามของผู้เรียนในการที่จะสื่อสารด้วยคำพูด และเมื่อมีความรู้ในภาษาที่สองไม่เพียงพอ ผู้เรียนจึงพยายามชดเชยโดยการหากลวิธีที่จะสื่อความหมายกับเจ้าของภาษาให้เข้าใจ กลวิธีสื่อสารจึงนับว่ามีความสำคัญต่อกระบวนการสื่อสารโดยเฉพาะในทักษะการพูด ทั้งนี้เพราะกลวิธีสื่อสารช่วยประสานความเข้าใจระหว่างผู้พูดและผู้ฟังให้ชัดเจนยิ่งขึ้น และยังช่วยให้การสนทนาดำเนินไปได้ด้วยดี เป็นการแก้ไขปัญหาในการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ สามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาในด้านอื่น ๆ ได้เป็นอย่างดีอีกด้วย (Tarone, 1981, pp. 285-288)

จากความสำคัญของกลวิธีการสื่อสารดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาและเปรียบเทียบ กลวิธีการสื่อสารที่ใช้ในทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียน อุทุม สุพรรณบุรี เป็นกลุ่มนักเรียนที่เรียนภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6) ที่เน้นความสามารถในการสื่อสารและในขนาดนักเรียนเหล่านี้ ต้องศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาหรือประกอบอาชีพเพื่อให้มีการเตรียมความพร้อมในการที่จะ นำไปใช้ในชีวิตประจำวันต่อไป สำหรับงานวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะศึกษาเชิงปริมาณในการ เปรียบเทียบความถี่ในกลวิธีการสื่อสารชนิดต่าง ๆ ตามระดับความสามารถทางภาษาอังกฤษ ระหว่างการทำกิจกรรมภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร การศึกษาครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับ การฝึกการใช้กลวิธีการสื่อสารเพื่อเพิ่มความสามารถทางทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียน อีกทั้งยังสามารถนำไปใช้สำหรับการดำเนินชีวิตในยุคปัจจุบันได้อีกด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. ศึกษากลวิธีการสื่อสารที่ใช้ในทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 โรงเรียนอุทุม สุพรรณบุรี ที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูง ปานกลาง และต่ำ
2. เปรียบเทียบความแตกต่างของกลวิธีการสื่อสารในทักษะการพูดภาษาอังกฤษของ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุทุม สุพรรณบุรี ที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษในสูง ปานกลาง และต่ำ

สมมติฐานการวิจัย

1. กลวิธีการสื่อสารของกลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูง ปานกลาง และต่ำ มีความแตกต่างกัน
2. กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษระดับสูงใช้กลวิธีการสื่อสารที่มี พื้นฐานด้านภาษาศาสตร์มากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษปานกลาง และต่ำ
3. กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำใช้กลวิธีการสื่อสารที่มีพื้นฐาน ด้านความรู้ทั่วไปมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษปานกลาง และสูง
4. กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษต่ำใช้กลวิธีการสื่อสารทุกชนิด รวมกันมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษปานกลาง และสูง
5. กลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษสูงใช้กลวิธีการสื่อสารแบบหลักเสียง น้อยกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีความสามารถทางภาษาอังกฤษปานกลาง และสูง

ขอบเขตของการวิจัย

1. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนอุทอง สุพรรณบุรี ซึ่งลงทะเบียนเรียนรายวิชา ภาษาอังกฤษหลัก อ 0111 ประจำภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2547 จำนวน 30 คน โดยแบ่งออกเป็น 3 กลุ่มตามระดับความสามารถ คือ ระดับสูง ระดับปานกลาง และระดับต่ำ กลุ่มละ 10 คน โดยยึดตามคะแนนสอบ National Test (NT) ในรายวิชาภาษาอังกฤษของสำนักงานทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. กลวิธีการสื่อสารที่ศึกษาในงานวิจัยนี้ได้รวบรวมและคัดเลือกจากกลวิธีการสื่อสารตามการแบ่งของ ลี-ซิง (Si-Qing, 1990, pp. 162-166) และ ปารีบาห์ (Paribakht, 1985, pp. 132-146) รวมทั้งกลวิธีการสื่อสารแบบปรับเปลี่ยนภาษาหรือการปนภาษา (Code Switching or Mixing) ของ ดอร์นเย (Dornyei, 1995, pp. 57-58) ดังต่อไปนี้ คือ

2.1 กลวิธีการสื่อสารที่มีพื้นฐานด้านภาษาศาสตร์ (Linguistic-Based Communication Strategies) คือ กลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดมีการวิเคราะห์หน้าที่ทางความหมายของภาษาเป้าหมายที่ต้องการสื่ออย่างเป็นระบบ โดยการใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์ของภาษาเป้าหมาย ประกอบด้วย

2.1.1 การใช้ภาษาที่ได้จากกระบวนการคิดวิเคราะห์องค์ประกอบของภาษา (Metalanguage) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดอธิบายลักษณะองค์ประกอบของภาษาเป้าหมายในการสื่อสาร เช่น

The first two words are both abstract words. แทนคำว่า destiny, confidence
It's a noun. แทนคำว่า motivation

2.1.2 การใช้คำบอกหมวดหมู่ (Superordinate) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดใช้โยงความหมายของคำศัพท์ในภาษาเป้าหมายให้สัมพันธ์กับหมวดหมู่หรือประเภทของคำศัพท์นั้น เช่น

It's a kind of musical instrument. แทนคำว่า guitar

It's an animal. แทนคำว่า monkey

2.1.3 การใช้คำเหมือน (Synonym) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดบอกคำที่มีความหมายคล้ายกับคำศัพท์หรือสิ่งที่ต้องการสื่อในภาษาเป้าหมาย เช่น

It's synonym of perseverance. แทนคำว่า persistence

I think it has the same meaning with lobster. แทนคำว่า prawn

2.1.4 การใช้คำตรงข้าม (Antonym) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดบอกคำที่มีความหมายตรงกันข้ามกับคำหรือสิ่งที่ต้องการสื่อในภาษาเป้าหมาย เช่น

I can say this is the opposite meaning of mean. แทนคำว่า generosity
Just opposite to pessimistic. แทนคำว่า optimism

2.1.5 การบรรยายลักษณะคำคล้ายความหมายในพจนานุกรม (Componential Analysis) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดบรรยายลักษณะของคำศัพท์หรือสิ่งที่ต้องการสื่อในภาษาเป้าหมายคล้าย ๆ กับที่ปรากฏในพจนานุกรม เช่น

It is a kind of object made by people that can also fly in the sky. แทนคำว่า kite

It has six strings. แทนคำว่า guitar

2.2 กลวิธีการสื่อสารที่มีพื้นฐานทางด้านความรู้ทั่วไป (Knowledge-Based Communication Strategies) คือ กลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดใช้ความรู้ทั่วไปที่มีอยู่ถ่ายทอดภาษาเป้าหมายที่ต้องการสื่อ โดยไม่ได้ใช้ความรู้ทางภาษาศาสตร์เนื่องจากผู้พูดมีความรู้ทางภาษาศาสตร์อย่างจำกัด ผู้พูดใช้พื้นฐานทางความรู้ทั่วไปที่ตนเองมีอยู่สื่อสารอย่างอิสระตามที่ผู้พูดคิดว่าสามารถทำให้เจ้าของภาษาเข้าใจในความหมายที่ต้องการสื่อ ประกอบด้วย

2.2.1 การยกตัวอย่าง (Exemplification) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดอาจจะเล่าเรื่องหรือพูดถึงคน โอกาส เวลา และนิยายที่สะท้อนถึงความหมายของคำศัพท์หรือภาษาเป้าหมายที่ต้องการสื่อ เช่น For example, the Iraq and Iran region war, if you don't take sides you...very correct judgment. แทนคำว่า justice

2.2.2 การใช้ความรู้ทางวัฒนธรรม (Cultural Knowledge) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดใช้ความรู้ทางวัฒนธรรมเข้ามาเกี่ยวข้องในการสื่อสารในภาษาเป้าหมาย เช่น

It's a kind of building usually found in China, in the area such as Asia, China, Japan. แทนคำว่า temple

2.2.3 การเปรียบเทียบเหมือน (Simile) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดพูดเปรียบเทียบคำศัพท์ หรือภาษาที่ต้องการสื่อในภาษาเป้าหมายกับสิ่งของหรือรูปทรงต่าง ๆ เช่น

The shape like, like number seven. แทนคำว่า hoe

It's shape like a heart. แทนคำว่า peach

2.2.4 การเรียงลำดับคำแบบภาษาแม่ (Literal Translation) เป็นกลวิธีการสื่อสารโดยผู้พูดพูดเรียงลำดับคำศัพท์หรือประโยคแบบภาษาแม่ (Willems, 1987, p. 355) เช่น

car nurse แทนคำว่า ambulance

box cool แทนคำว่า refrigerator

No have people here. แทน There are no people here.

2.2.5 การสร้างคำใหม่ (Word Coinage) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดสร้างคำภาษาที่สองขึ้นมาใหม่ โดยผู้พูดใช้ความรู้เกี่ยวกับคำในภาษาที่สอง (Willems, 1987, p. 355) เช่น

airball แทนคำว่า balloon

vegetarianist แทนคำว่า vegetarian

2.2.6 การขอคำอธิบาย (Clarification Request) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดใช้เพื่อต้องการให้คู่สนทนาพูดใหม่ให้เข้าใจง่ายขึ้น หรือเป็นการขอความช่วยเหลือจากคู่สนทนาให้พูดอธิบายเพิ่มเติมเพื่อให้เข้าใจมากยิ่งขึ้น โดยอาจจะขอให้กล่าวซ้ำหรือถามคำถามโดยตรงก็ได้ (Faerch & Kasper, 1984, pp. 36-53) เช่น "Again please.", "What?" หรือ "What do you mean?" เป็นต้น

2.3 กลวิธีการสื่อสารแบบกล่าวซ้ำ (Repetition Communication Strategies) คือ กลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดกล่าวซ้ำคำพูดที่ได้กล่าวออกไปแล้ว เช่น It's a kind of seafood....It's a kind of seafood. แทนคำว่า prawn

2.4 กลวิธีการสื่อสารโดยใช้ท่าทาง (Paralinguistic Communication Strategies) คือ กลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดใช้ท่าทางประกอบคำพูดเพื่อเป็นการสื่อความหมาย ได้แก่

2.4.1 การแสดงท่าทางแทนคำพูด (Replacing Verbal Output) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ใช้ท่าทางแต่ไม่ใช้คำพูด เช่น การทำมือเพื่อแสดงขนาดของ "pomegranate" เป็นต้น

2.4.2 การแสดงท่าทางประกอบการพูด (Accompanying Verbal Output) เป็นกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดใช้ทั้งท่าทางและคำพูดประกอบกันเพื่อสื่อสารในภาษาเป้าหมาย เช่น การพูดว่า "It goes up and down." พร้อมกับทำท่าเคลื่อนไหวประกอบ แทนคำว่า "seesaw" เป็นต้น

2.4.3 การเริ่มด้วยเสียง (Sound Initiation) เป็นกลวิธีการสื่อสารโดยใช้การเปล่งเสียงออกมาก่อนที่จะมีการพูดเมื่อผู้พูดหยุดการพูดเป็นช่วง ๆ เป็นการหยุดคิดชั่วขณะในระหว่างการสนทนา ซึ่งอาจเป็นการหยุดเพื่อคิดข้อความที่จะพูดต่อไปหรืออาจเป็นเพราะเว้นระยะหายใจหรือแบ่งใจความของคำพูด เสียงที่เปล่งออกมา เช่น "um..., er..., mm..., uh..." ซึ่งไม่มีความหมายใดแต่เป็นการบอกให้คู่สนทนาทราบว่ายังไม่สิ้นสุดการสนทนา (Faerch & Kasper, 1984, pp. 36-53) เช่น "I...er...want to be a...mm...teacher." หรือ "I mean...um...an animal..." เป็นต้น

2.5 กลวิธีการสื่อสารแบบหลีกเลี่ยง (Avoidance Communication Strategies) คือ กลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดหยุดความพยายามที่จะสื่อสารหลังจากได้พยายามแล้วหลายครั้ง เช่น Can we stop if we cannot ?

2.6 กลวิธีการสื่อสารแบบปรับเปลี่ยนภาษาหรือการปนภาษา (Code Switching or Mixing) คือกลวิธีการสื่อสารที่ผู้พูดพูดภาษาหนึ่งและต่อมาก็ปรับเปลี่ยนไปเป็นอีกภาษาหนึ่งในระหว่างการพูด หรือบางครั้งในกลางประโยคที่พูด หรือพูดปนกัน (Donyei, 1995, pp. 57-58) เช่น "We get this from แผงลอย."

3. การวิจัยในครั้งนี้ มีข้อจำกัดเรื่อง เวลาในการทำกิจกรรมเพื่อการสื่อสารของนักเรียน โดยนักเรียนสามารถทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้สำเร็จได้โดยไม่จำกัดเวลา และไม่ได้นำเรื่องเวลามาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

4. การวิเคราะห์การใช้กลวิธีการสื่อสารโดยวิเคราะห์ตามช่วงการพูด (Utterance) ของผู้พูด จำนวนความถี่ของกลวิธีการสื่อสารนั้นไม่เท่ากับช่วงการพูด (Utterance) และการพูดช่วงหนึ่ง ๆ สามารถประกอบไปด้วยหลายกลวิธี เช่น การพูดว่า a kind of bird which has feathers, very beautiful feathers ประกอบด้วยกลวิธีการสื่อสาร 2 กลวิธี คือ การใช้คำบอกหมวดหมู่ กับ การใช้ภาษาที่ได้จากกระบวนการคิดวิเคราะห์องค์ประกอบของภาษา และในทางตรงกันข้าม ช่วงการพูดหลาย ๆ ช่วงก็อาจจะประกอบเป็นกลวิธีเดียวเท่านั้นก็ได้ ดังนั้นในการวิเคราะห์การใช้กลวิธีการสื่อสารโดยใช้วิธีการวิเคราะห์ตามช่วงการพูดของผู้พูดเป็นวิธีการวิเคราะห์ที่ใช้ในงานวิจัยครั้งนี้

5. ในการเก็บข้อมูล ก่อนดำเนินการบันทึกวิดีโอ ผู้วิจัยอธิบายวิธีการทำกิจกรรมทุกครั้ง เพื่อให้แน่ใจว่านักเรียนมีความเข้าใจในสิ่งที่ตนเองต้องทำอย่างชัดเจน และให้นักเรียนซักถามเกี่ยวกับความหมายของคำศัพท์ในกิจกรรมได้ เนื่องจากนักเรียนมีความสามารถทางภาษาอังกฤษแตกต่างกัน รวมทั้งผู้วิจัยได้ชี้แจงอย่างชัดเจนให้นักเรียนกลุ่มตัวอย่างทราบว่ามีการบันทึกวิดีโอไว้ด้วย

นิยามศัพท์เฉพาะ

กลวิธีการสื่อสาร คือ วิธีการที่ผู้เรียนภาษาที่สองพยายามใช้เพื่อแก้ปัญหาในการสื่อสารภาษาที่สอง เพื่อที่จะสื่อความหมายให้ผู้ฟังเข้าใจตรงกัน (Tarone, 1981, p. 288)

ความสามารถทางภาษาอังกฤษ คือ ความสามารถของนักเรียนในการเรียนภาษาอังกฤษ ซึ่งวัดได้จากการทำแบบทดสอบ National Test (NT) วิชาภาษาอังกฤษของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวคือ นักเรียนที่ได้

คะแนนร้อยละ 70 ขึ้นไป จัดอยู่ในกลุ่มความสามารถทางภาษาอังกฤษระดับสูง นักเรียนที่ได้คะแนนร้อยละ 28-69 จัดอยู่ในกลุ่มความสามารถระดับปานกลาง และนักเรียนที่ได้คะแนนต่ำกว่าร้อยละ 28 จัดอยู่ในกลุ่มความสามารถทางภาษาอังกฤษระดับต่ำ

กิจกรรมเพื่อการสื่อสาร คือ กิจกรรมที่เน้นและส่งเสริมให้ผู้เรียนได้ใช้ภาษาเพื่อการสื่อสาร สามารถนำไปใช้ในชีวิตจริงได้ และเป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นตามหลักการจัดการเรียนการสอนภาษา 5 ประการของจอห์นสัน (Johnson, 1982) โดยเฉพาะหลัก Information Gap ที่ผู้พูด 2 คนมีข้อมูลเพียงคนละด้าน และจะต้องแลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน จนกระทั่งได้ข้อมูลที่เหลือทั้งหมดครบสมบูรณ์ (Johnson, 1982, pp. 163-172) และเป็นกิจกรรมที่สอดคล้องกับบทเรียนในหนังสือเรียนภาษาอังกฤษ รายวิชา ภาษาอังกฤษหลัก (อ 0111) SPEED UP TO THE WORLD OUTSIDE ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กิจกรรมการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร คือ แบบฝึกหัดฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษที่ให้นักเรียน 2 คน สื่อสารกันโดยเน้นการพูดเพื่อการสื่อสาร โดยนักเรียนทั้ง 2 คน จะมีข้อมูลที่แตกต่างกัน และเพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครบสมบูรณ์ นักเรียนทั้ง 2 คนจะต้องสื่อสารกัน แลกเปลี่ยนข้อมูลซึ่งกันและกัน (Johnson, 1982, pp. 163-172) โดยการทำกิจกรรม 4 กิจกรรมตามหน้าที่ภาษาดังนี้ คือ กิจกรรมการให้คำสั่ง (Giving Instructions) กิจกรรมการซื้อขายสินค้า (Shopping Products) กิจกรรมการบอกทิศทาง (Giving Directions) และกิจกรรมการอธิบายคุณลักษณะของงานอาชีพ (Describing Job Characters) ซึ่งผู้วิจัยเป็นผู้สร้างขึ้นเอง

ช่วงการพูด (Utterance) คือ หน่วยการพูดที่สามารถแบ่งเป็นช่วงได้จากการหายใจ หรือการหยุดพูดของผู้พูด หรือเป็นช่วงที่ผู้พูดคนหนึ่งพูดก่อนที่คู่สนทนาอีกคนหนึ่งจะเริ่มพูดนั่นเอง โดยที่ช่วงการพูดหนึ่งช่วงนั้นอาจจะประกอบด้วยคำเพียงคำเดียว ประโยคเพียงประโยคเดียว หรือหลายประโยคก็ได้ (Richards, 1992, p. 302)

ผลสำเร็จหรือความสำเร็จในการสื่อสาร คือ การที่นักเรียนผู้พูดสามารถสื่อสารให้นักเรียนผู้ฟังเข้าใจ และทำกิจกรรมเพื่อการสื่อสารในแบบฝึกหัดฝึกทักษะการพูดภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารแต่ละกิจกรรมได้ครบถ้วนสมบูรณ์ และสิ้นสุดการสนทนา

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

การศึกษาและเปรียบเทียบกลวิธีการสื่อสารด้านทักษะการพูดภาษาอังกฤษทำให้ทราบถึงกลวิธีการสื่อสารที่นักเรียนใช้เพื่อแก้ปัญหาในการสื่อสาร และเพื่อให้สื่อความหมายให้คู่สนทนาเข้าใจตรงกันในขณะสื่อสาร เพื่อเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับแนวการสอนเพื่อการสื่อสาร และมุ่งเน้นการสื่อสารภาษาอังกฤษตามหลักสูตรการศึกษา

ขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 ช่วงชั้นที่ 4 (ม.4-6) โดยมีสาระที่ 1 คือ ภาษาเพื่อการสื่อสาร ที่คาดหวังให้นักเรียนมีทักษะในการสื่อสารทางภาษา แลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และเข้าใจกระบวนการพูด การสื่อสารข้อมูลในเรื่องต่าง ๆ เป็นภาษาอังกฤษได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลของการศึกษา ยังเป็นแนวทางที่สามารถพัฒนาคุณภาพทางด้านการใช้กลวิธีการสื่อสารได้อย่างเหมาะสมตามระดับความสามารถทางภาษาของนักเรียน และจะนำไปสู่การพัฒนาทักษะการพูดภาษาอังกฤษของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพ